

Aloite nuorisovaltuuston edustuksesta Keski-Uudenmaan pelastuslautakunnassa

Keski-Uudenmaan sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueiden nuorisovaltuustot esittävät, että Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen pelastuslautakuntaan nimetään kummankin hyvinvointialueen nuorisovaltuustosta yksi varsinainen edustaja ja yksi varaedustaja.

Aloitteella ehdotetaan hyvinvointialueiden hallintosääntöjä muutettavaksi siten, että pelastuslautakunnan kokoonpanoa koskevaan säännökseen lisätään virke: "Pelastuslautakunnan kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus molempien hyvinvointialueiden nuorisovaltuustojen edustajilla ja varaedustajilla".

Pelastusviranomaisen tehtävänä on edistää elämän, omaisuudensuojan ja terveellisen ympäristön kaltaisten perusoikeuksien toteutumista [1]. Nämä perusoikeudet koskevat myös nuoria, ja näin ollen pelastusviranomaisen toiminnalla on merkitystä nuorten elinolosuhteiden kannalta. Hallituksen esityksessä 241/2020 todetaan, että tällaiset toiminnot kuuluvat hyvinvointialueen nuorisovaltuuston tehtäväkenttään [2].

Hyvinvointialuelain 32 §:ssä säädetään aluehallituksen veloitteesta huolehtia nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä [3]. Arviomme mukaan toimintaedellytykset pelastustoimen osalta eivät kuitenkaan ole nykyisellään riittävät. Hallituksen esityksessä läsnäolo- ja puheoikeuden myöntäminen nuorisovaltuuston edustajalle hyvinvointialueen toimielimessä tunnustetaan tarkoituksenmukaiseksi keinoksi huolehtia riittävästä toimintaedellytyksistä [4].

Näkemyksemme mukaan läsnäolo- ja puheoikeuden myöntäminen nuorisovaltuuston edustajille ei luo aluehallitukselle veloitetta menetellä samoin muiden vaikuttamistoimielinten osalta. Nuorisovaltuuston erityisasema käy ilmi kuntalain esitöistä: "Alle 18-vuotiailla ei ole äänioikeutta kunnallisvaaleissa eikä heillä ole vaalikelpoisuutta kunnan luottamustoimiin. -- he ovat eri asemassa muihin erityisryhmiin nähden." [5].

Vantaan ja Keravan hyvinvointialuestrategiassa todetaan, että hyvinvointialue sitoutuu kansallisen lapsistrategian keskeisiin tavoitteisiin, kuten lasten ja nuorten osallisuuteen ja päätösten lapsivaikutusten arviointiin [6]. Keski-Uudellamaalla hyvinvointialueen strategiassa todetaan, että aktiivinen vuorovaikutus ja sidosryhmien osallisuus on ensiarvoisen tärkeää [7]. Tämän aloitteen ehdotus on siis linjassa kummankin hyvinvointialueen strategian kanssa.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on euromääräisesti verrattain pieni, mutta merkitykseltään valtavan suuri kokonaisuus. Nuorisovaltuustojen osallisuus päätöksenteossa mahdollistaisi esimerkiksi pelastusviestinnän kehittämisen nuorten näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla sekä laadullisen, kansallisten ja alueellisten rekistereiden, ulkopuolelle jäävän tiedon hyödyntämisen.

**Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuusto
Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen nuorisovaltuusto**

Lähteet

1. HE 241/2020 vp, s. 25
(<https://finlex.fi/fi/esitykset/he/2020/20200241.pdf>)
2. HE 241/2020 vp, s. 360
(<https://finlex.fi/fi/esitykset/he/2020/20200241.pdf>)
3. Hyvinvointialuelaki 5 luku 32 § 1 mom.
(<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210611>)
4. HE 241/2020 vp, s. 360
(<https://finlex.fi/fi/esitykset/he/2020/20200241.pdf>)
5. HE 268/2014 vp, s. 74
(<https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2014/20140268.pdf>)
6. Vantaan ja Keravan hyvinvointialuestrategia, s. 14
(https://vakehyva.fi/sites/default/files/document/Vakehyva_Strategia_hyv%C3%A4ksytty.pdf)
7. Keski-Uudenmaan hyvinvointialuestrategia, s. 7
(<https://www.keusote.fi/wp-content/uploads/2023/02/Keski-Uudenmaan-hyvinvointialueen-strategia.pdf>)